

ВІДГУК
офіційного опонента
доктора економічних наук (диплом № 014412 від 28.04.2026р.),
доцента
Вакуленка Віталія Леонідовича
на дисертацію Олійника Віталія Миколайовича
«Управління виробничими процесами підприємства
на основі систем цифрової ідентифікації»,
подану на здобуття ступеня доктора філософії
з галузі знань 07 - Управління та адміністрування
за спеціальністю 073 - Менеджмент

I. Оцінка актуальності обраної здобувачем теми дисертації

Актуальність дисертаційного дослідження Олійника Віталія Миколайовича зумовлена об'єктивною необхідністю підвищення ефективності управління виробничими процесами підприємств в умовах цифрової трансформації економіки, зростання ролі інформаційних потоків, посилення конкуренції тощо. У сучасному середовищі функціонування підприємств виробничі процеси дедалі більше залежать не лише від матеріальних, фінансових і кадрових ресурсів, а й від здатності підприємства своєчасно ідентифікувати об'єкти, ресурси, операції, переміщення товарно-матеріальних цінностей, контролювати стан запасів, координувати логістичні та технологічні операції, а також забезпечувати прозорість виробничого циклу. У цьому контексті системи цифрової ідентифікації, зокрема RFID-технології, набувають значення не лише як технічний інструмент автоматизації обліку чи контролю, а як важливий елемент управлінської системи підприємства.

Особливої актуальності обрана тема набуває з огляду на те, що цифровізація виробничої діяльності вимагає від підприємств не фрагментарного впровадження окремих технологічних рішень, а формування цілісної системи управління, у межах якої технологічні, організаційні, фінансові, операційні та кадрові елементи мають бути взаємопов'язані. У багатьох випадках підприємства стикаються з проблемами вибору доцільної цифрової технології, оцінювання економічного ефекту її впровадження, визначення готовності організаційної

структури до цифрових змін, формування відповідної стратегії та адаптації бізнес-процесів до нових інформаційно-технологічних умов. Важливо зазначити, що актуальність теми визначається також загальними тенденціями розвитку промисловості та підприємництва, пов'язаними з переходом до концепцій «розумного виробництва», Індустрії 4.0, автоматизованого моніторингу виробничих операцій, цифрового управління ланцюгами постачання, інтеграції виробничих і управлінських інформаційних систем.

Дисертаційне дослідження також є актуальним з позицій розвитку теорії менеджменту, оскільки поєднує класичні підходи до управління виробничими процесами з сучасними технологічними інструментами цифровізації. У роботі досліджено теоретико-методичні засади, наукові підходи, механізми, моделі та стратегії управління виробничими процесами підприємства на основі систем цифрової ідентифікації, що свідчить про комплексне бачення автором досліджуваної проблематики. Окремо слід підкреслити, що дисертація виконана в межах науково-дослідної роботи ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК» за темою «Науково-методичні засади реалізації сучасних концепцій та технологій управління підприємствами, установами та організаціями в умовах економічного відновлення і глобалізованого розвитку» з державним реєстраційним номером 0122U201378. Це свідчить про відповідність дисертаційної роботи загальному напрямку наукових досліджень закладу вищої освіти та її включеність у ширший контекст дослідження сучасних управлінських технологій. З урахуванням викладеного можна стверджувати, що тема дисертації Олійника В. М. є актуальною, відповідає сучасним потребам розвитку теорії та практики менеджменту, а також має важливе значення для вдосконалення управління виробничими процесами підприємств в умовах цифровізації економіки.

II. Оцінка змісту дисертації, її оформлення та новизни представлених теоретичних та/або експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень

Дисертація Олійника В. М. характеризується логічною структурою, послідовністю викладення матеріалу та відповідністю поставленій меті й завданням дослідження. Робота складається з анотації, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг дисертації становить 269 сторінок, з яких 209 сторінок основного тексту. У роботі використано 233 найменування джерел, що свідчить про достатній рівень опрацювання теоретичної, методичної та прикладної бази дослідження. У вступі дисертантом належним чином обґрунтовано актуальність теми, визначено мету, завдання, об'єкт, предмет, методи дослідження, інформаційну базу, наукову новизну, практичне значення отриманих результатів, особистий внесок здобувача, апробацію результатів та структуру роботи. Метою дисертаційної роботи визначено обґрунтування теоретико-методичних засад та розробку науково-практичних рекомендацій з управління виробничими процесами підприємства на основі систем цифрової ідентифікації. Така постановка мети є логічною, науково коректною та відповідає предметному полю спеціальності 073 «Менеджмент».

Перший розділ дисертації присвячено дослідженню теоретико-методичних засад управління виробничими процесами підприємства на основі систем цифрової ідентифікації. У межах цього розділу автором розкрито теоретичний базис і наукові підходи до управління виробничими процесами підприємства, досліджено сутнісні та понятійні аспекти цифровізації управління виробничими процесами, а також охарактеризовано змістовно-типологічні особливості систем цифрової ідентифікації. Позитивної оцінки заслуговує те, що здобувач не обмежився суто технічним описом RFID-технологій, а розглянув їх у ширшому управлінському контексті – як елемент системи інформаційного забезпечення, контролю, координації та оптимізації виробничої діяльності підприємства. У першому розділі автор приділяє увагу класичним і сучасним підходам до розуміння виробництва, виробничого процесу, управління виробництвом, а також ролі цифрових технологій у трансформації управлінських систем. Такий

підхід дозволяє простежити еволюцію управлінського бачення виробничих процесів – від традиційного розуміння виробництва як процесу перетворення ресурсів у результати до сучасного бачення виробничої діяльності як інформаційно насиченої, технологічно інтегрованої та динамічно керованої системи.

Другий розділ дисертації присвячено аналізу стану управління виробничими процесами підприємства на основі впровадження систем цифрової ідентифікації. Значущим результатом другого розділу є розроблення прогностично-результативної моделі оцінювання впровадження систем цифрової ідентифікації, яка дозволяє аналізувати умови доцільності впровадження RFID-технологій та оцінювати фінансову, організаційну й операційну ефективність такого впровадження. Здобувачем слушно акцентовано увагу на тому, що впровадження цифрової ідентифікації має оцінюватися не лише з позиції технологічної можливості, а й з позиції управлінської доцільності, економічної ефективності, організаційної готовності та відповідності стратегічним цілям підприємства.

Третій розділ дисертації присвячено удосконаленню управління виробничими процесами підприємства на основі систем цифрової ідентифікації. У ньому обґрунтовано стратегію управління виробничими процесами підприємства на основі систем цифрової ідентифікації, сформовано організаційно-економічний механізм такого управління та обґрунтовано впровадження бізнес-процесів розбудови системи цифрової ідентифікації. Слід позитивно оцінити комплексність третього розділу, оскільки він поєднує стратегічний, організаційно-економічний та процесний рівні дослідження. Це дозволяє розглядати впровадження цифрової ідентифікації не як одноразовий технічний проєкт, а як системний управлінський процес, що охоплює планування, організацію, координацію, контроль, оцінювання та коригування виробничої діяльності.

Наукова новизна дисертації полягає у розробці й обґрунтуванні теоретико-методичних засад і науково-практичних рекомендацій щодо управління виробничими процесами підприємства на основі систем цифрової ідентифікації. До найбільш вагомих результатів, які мають ознаки наукової новизни, слід віднести розроблену прогностично-результативну модель оцінювання впровадження систем цифрової ідентифікації; сформований організаційно-економічний механізм управління виробничими процесами підприємства на основі систем цифрової ідентифікації; удосконалене обґрунтування бізнес-процесів розбудови системи цифрової ідентифікації із застосуванням стандартів моделювання IDEF; розвиток теоретичного базису управління виробничими процесами через поєднання системно-процесно-суб'єктного та процесно-операційно-об'єктного підходів; подальший розвиток підходів до визначення умов доцільності впровадження та показників ефективності використання цифрової ідентифікації у виробничому управлінні.

Позитивної оцінки заслуговує також практична спрямованість дисертаційного дослідження. Розроблені автором положення, висновки та рекомендації можуть бути використані підприємствами для прийняття управлінських рішень щодо впровадження RFID-технологій, удосконалення обліку та контролю товарно-матеріальних цінностей, оптимізації логістичних і виробничих процесів, підвищення ефективності управління запасами, витратами, якістю та безпекою виробничої діяльності. Практичне значення роботи підтверджується використанням або прийняттям до уваги окремих положень дисертації у діяльності підприємств, зокрема ТОВ «НОВЕ МІСТО», ТзОВ «Радехівський цукор», ТОВ «ЕФФІТЕКС», ТОВ «УКРТРАНСЛОДЖИСТИК», ПП «ЗАХІДНИЙ БУГ».

Дисертація оформлена відповідно до вимог, що висуваються до кваліфікаційних наукових праць такого рівня. Робота написана державною мовою, її стиль загалом відповідає вимогам наукового викладу, структура є логічною, а висновки узгоджуються з поставленими завданнями дослідження.

Матеріал викладено послідовно, із дотриманням внутрішньої логіки переходу від теоретико-методичних засад до аналітичного оцінювання та подальшого обґрунтування напрямів удосконалення управління виробничими процесами підприємства на основі систем цифрової ідентифікації.

ІІІ. Оцінка наукової обґрунтованості результатів проведених здобувачем досліджень та рівня виконання поставленого наукового завдання

Наукові положення, висновки та рекомендації, сформульовані у дисертації Олійника В. М., є достатньо обґрунтованими, логічними та аргументованими. Їх достовірність забезпечується використанням широкої інформаційної бази, опрацюванням значної кількості наукових джерел, застосуванням комплексу загальнонаукових і спеціальних методів дослідження, а також поєднанням теоретичного, аналітичного та прикладного рівнів наукового пошуку. Виконання поставленого наукового завдання простежується через послідовне вирішення комплексу дослідницьких завдань. Зокрема, автором досліджено теоретичний базис і наукові підходи до управління виробничими процесами підприємства; розкрито сутнісні та понятійні аспекти цифровізації управління виробничою діяльністю; охарактеризовано системи цифрової ідентифікації та можливості їх використання у виробничому управлінні; проаналізовано впровадження таких систем у різних сферах діяльності; ідентифіковано умови доцільності їх впровадження та показники ефективності використання; розроблено модель оцінювання впровадження систем цифрової ідентифікації; обґрунтовано стратегію управління виробничими процесами; сформовано організаційно-економічний механізм і запропоновано підходи до розбудови відповідних бізнес-процесів. Обґрунтованість результатів дослідження також підтверджується тим, що автор розглядає управління виробничими процесами на основі цифрової ідентифікації як багаторівневу систему, у якій технологічний компонент

поєднується з управлінським, організаційним, економічним, кадровим та операційним.

Вагомим елементом наукової обґрунтованості є розроблена автором прогностично-результативна модель оцінювання впровадження систем цифрової ідентифікації. Її значення полягає в тому, що вона дає змогу оцінити не лише результати впровадження RFID-технологій, а й умови доцільності такого впровадження. Це важливо для практики менеджменту, оскільки підприємство повинно приймати рішення щодо цифровізації не інтуїтивно, а на основі системного аналізу організаційних, операційних і фінансових передумов.

IV. Оцінка рівня оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності

Дисертаційна робота свідчить про достатній рівень оволодіння Олійником В. М. методологією наукової діяльності. Автором використано комплекс загальнонаукових і спеціальних методів дослідження, що дало змогу забезпечити всебічність аналізу обраної проблематики та сформулювати обґрунтовані теоретичні й практичні висновки. У роботі застосовано системний підхід, який дозволив розглядати управління виробничими процесами підприємства як цілісну систему взаємопов'язаних елементів, що охоплює організаційні, технологічні, економічні, інформаційні та кадрові компоненти. Функціональний підхід дозволив авторові розглянути системи цифрової ідентифікації крізь призму реалізації основних функцій управління – планування, організації, координації, контролю та оцінювання. Такий підхід є методологічно виправданим, оскільки RFID-технології в управлінні виробничими процесами фактично забезпечують інформаційну підтримку кожної з цих функцій. Стратегічний підхід застосовано під час обґрунтування стратегії управління виробничими процесами підприємства на основі систем цифрової ідентифікації. Автором визначено ключові напрями такої стратегії, серед яких підвищення ефективності виробничої діяльності, зростання якості

процесів виробництва та продукції, впровадження інновацій і формування конкурентних переваг, розвиток кадрів та управління знаннями.

У дисертації також використано методи аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення, класифікації, моделювання, статистичного аналізу, експертного оцінювання та розрахунку інтегрального індексу. Їх поєднання дозволило авторові перейти від теоретичного осмислення проблеми до розроблення конкретних моделей, механізмів і рекомендацій. Позитивної оцінки заслуговує також використання автором інтеграційного та комплексного підходів під час формування організаційно-економічного механізму управління виробничими процесами підприємства.

Загалом використаний у дисертації методологічний інструментарій є адекватним поставленим меті та завданням дослідження. Здобувач продемонстрував здатність до наукового аналізу, систематизації матеріалу, формування власних узагальнень, розроблення моделей і механізмів, а також обґрунтування практичних рекомендацій.

V. Дискусійні положення та зауваження.

Відзначаючи загалом високий рівень виконання дисертаційної роботи Олійника В. М., слід зазначити окремі положення, що мають дискусійний характер або потребують уточнення під час публічного захисту.

1. На с. 69–70 дисертації автор згадує RFID, штрих-коди, IoT, NFC та інші інструменти цифрової ідентифікації, однак подальший виклад переважно зосереджено на RFID-технологіях. У зв'язку з цим доцільно було б чіткіше розмежувати RFID з альтернативними технологіями цифрової ідентифікації та простежуваності. Дискусійним залишається питання, за яких організаційних, технологічних і фінансових умов RFID є найбільш доцільним рішенням.
2. На с. 136 дисертації представлено прогностично-результативну модель оцінювання впровадження систем цифрової ідентифікації, а на с. 142 – 144 розкрито окремі етапи її застосування. Водночас потребує

уточнення порядок практичного використання моделі на підприємствах різного масштабу та рівня цифрової зрілості. Зокрема, доцільно було б конкретизувати вихідні дані, порядок визначення вагових коефіцієнтів і можливості адаптації моделі до різних типів підприємств.

3. На с. 164 дисертації автор визначає стратегічну ціль, пов'язану з оптимізацією використання виробничого обладнання шляхом впровадження цифрових систем моніторингу. Водночас стратегічний блок дослідження міг би бути посилений докладнішим розкриттям кібербезпекових, організаційних, кадрових, фінансових і технологічних ризиків упровадження систем цифрової ідентифікації. Це дозволило б зробити запропоновану стратегію більш прикладною.
4. У підрозділі 3.2 дисертації, який розпочинається на с. 180, обґрунтовано організаційно-економічний механізм управління виробничими процесами підприємства на основі систем цифрової ідентифікації. Водночас кадрова складова цього механізму могла б бути розкрита ширше. Зокрема, доцільно було б конкретизувати необхідні цифрові компетентності працівників і менеджерів, підходи до навчання персоналу та критерії оцінювання готовності управлінської команди до цифровізованих бізнес-процесів.

Разом із тим зазначені зауваження не знижують загальної позитивної оцінки дисертаційної роботи. Вони мають дискусійний і рекомендаційний характер.

VI. Висвітлення результатів дисертації у наукових публікаціях здобувача

Результати дисертаційного дослідження Олійника В. М. достатньою мірою висвітлено у наукових публікаціях здобувача. Основні положення та результати дисертації опубліковано у 8 наукових працях загальним обсягом 4,25 друк. арк., з яких особисто автору належить 3,45 друк. арк. Серед них 3 статті опубліковано у наукових фахових виданнях України, а також 5 публікацій є матеріалами участі

у науково-практичних конференціях різного рівня. Тематика цих публікацій відповідає змісту дисертаційного дослідження та відображає його ключові наукові результати. Загалом кількість, зміст і спрямованість публікацій здобувача відповідають темі дисертації та дають підстави вважати, що основні результати дослідження належним чином висвітлені.

VII. Дотримання здобувачем академічної доброчесності За результатами ознайомлення з дисертацією Олійника В. М. та науковими публікаціями здобувача фактів академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації не виявлено. Дисертаційна робота є самостійним науковим дослідженням, у якому здобувачем сформульовано власні наукові положення, висновки та рекомендації.

VIII. Відсутність конфлікту інтересів

Офіційний опонент не має реального чи потенційного конфлікту інтересів щодо здобувача Олійника Віталія Миколайовича, його наукового керівника та закладу вищої освіти, у якому утворено разову спеціалізовану вчену раду.

ЗАГАЛЬНИЙ ВИСНОВОК

Підбиваючи підсумок оцінки дисертаційної роботи Олійника Віталія Миколайовича на тему: «Управління виробничими процесами підприємства на основі систем цифрової ідентифікації», слід зазначити, що вона є самостійною, завершеною, логічно структурованою та актуальною кваліфікаційною науковою працею, у якій отримано науково обґрунтовані результати, що мають теоретичне та практичне значення для розвитку менеджменту виробничих підприємств в умовах цифровізації. Результати дослідження можуть бути використані у діяльності виробничих підприємств під час розроблення та впровадження цифрових технологій управління, оптимізації виробничих процесів, підвищення ефективності обліку, контролю, управління запасами, логістикою, витратами, якістю та безпекою виробничої діяльності. Дисертація відповідає спеціальності

073 «Менеджмент» галузі знань 07 «Управління та адміністрування», а її зміст відповідає заявленій темі, меті та завданням дослідження. Таким чином, дисертація Олійника Віталія Миколайовича на тему: «Управління виробничими процесами підприємства на основі систем цифрової ідентифікації», подана до публічного захисту на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 073 «Менеджмент», відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261, вимогам до оформлення дисертацій, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40, Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, а її автор – Олійник Віталій Миколайович – заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 073 «Менеджмент».

ОФІЦІЙНИЙ ОПОНЕНТ

доктор економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту
Національного університету біоресурсів
і природокористування України

Віталій ВАКУЛЕНКО

«08» червня 2026 року

